

Folkhälsomyndigheten

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen, Enheten för
mervärdesskatt och punktskatter
103 33 Stockholm
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia: johan.westlund@regeringskansliet.se

Handläggare
Anne-Lie Magnusson

Vårt ärendenummer
01966-2018.1.1.3.2

Ert ärendenummer
Fi2018/02193/S2

Datum
2018-06-28

Sida
1 (3)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över Förslag till rådets direktiv om ändring av direktiv 92/83/EEG om harmonisering av strukturerna för punktskatter på alkohol och alkoholdrycker

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Folkhälsomyndigheten anser att flera förslag ger en tydlighet kring tillämpningen av direktivet. Myndigheten har synpunkter på förslagen om nedsatta skattesatser och menar att dessa bör utredas ytterligare. Det är för tidigt att dra den slutsats som kommissionen gör att hälsokonsekvenserna inte förväntas bli betydande. Myndigheten har också lämnat synpunkter på förslaget om delegering till kommissionen av genomförandebefogenheter för att godkänna eller avslå kraven för fullständig denaturering som anmälts av medlemsstaterna.

Genomförandebefogenheter till kommissionen avseende fullständig denaturering av alkohol
Folkhälsomyndigheten vill lyfta fram att förslaget om att delegera genomförandebefogenheter till kommissionen kan få konsekvenser för Sveriges nationella bestämmelse om fullständig denaturering av alkohol.

Om kommissionen får befogenhet att anta genomförandetakter ser Folkhälsomyndigheten en risk för att Sveriges nationella bestämmelse kommer att ersättas av det gemensamma denatureringsförfarandet, med lägre koncentration av denatureringsämnen, för att fullständigt denaturera alkohol som flertalet medlemsstater använder. Detta mot bakgrund av den upphävda rättsakten Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/1867, enligt vilken denna denatureringsmetod var avsedd att användas av samtliga medlemsstater. Enligt Folkhälsomyndigheten är den denatureringen för svag för att avskräcka från att förtära alkoholen. (Se myndighetens tidigare remissvar under diarienummer Fi2017/00238/S2).

Folkhälsomyndigheten ser fortsatt positivt på en EU-gemensam denaturering men det är viktigt att Sverige vidhåller sin ståndpunkt avseende sammansättningen av denatureringsämnen för att den avskräckande effekten ska anses vara tillräckligt robust.

Höjt tröskelvärde för öl

Folkhälsomyndigheten anser att förslaget om att höja tröskelvärdet för nedsatta punktskatter för öl med låg alkoholhalt inte bör genomföras eftersom det inte är fullständigt utrett vilka konsekvenser förslaget kan få för folkhälsan.

Alkoholskatten och detaljhandelsmonopolet är de enskilt viktigaste alkoholpolitiska verktygen för att nå målet att begränsa alkoholens skadeverkningar. Sverige har länge bedrivit denna politik och bör värna om fortsatt höga alkoholskatter. Ett högre tröskelvärde innebär att det blir möjligt att undanta all folköl från punktskatt, vilket rimligen påverkar prisen på folköl med en alkoholhalt om 3,5 volymprocent. Priset på alkoholdrycker är kopplat till efterfrågan¹. Priselasticiteten eller priskänsligheten för alkoholdrycker är i de flesta fall negativ, vilket innebär att efterfrågan ökar när priset sänks. Att sänka priset på alkoholdrycker kan därför leda till ökad konsumtion och skador.² Kunskapsläget om sambanden mellan pris och efterfrågan för alkoholdrycker med låg alkoholhalt är oklart, men myndigheten ser inget skäl att anta att priselasticiteten inte skulle vara negativ även för alkoholdrycker med en alkoholhalt mellan 2,8 och 3,5 volymprocent.

Syftet med direktivet är att säkerställa en väl fungerande inre marknad, bland annat för att undvika en snedvridning av konkurrensvillkoren i syfte att trygga den fria rörligheten för alkoholprodukter. I skälen till förslaget framkommer att ett höjt tröskelvärde ska uppmuntra utvecklingen av öl med låg alkoholhalt. Detta synsätt är i linje med den svenska folkhälso- och alkoholpolitiken endast om regeländringen leder till substitution från alkoholstarkare till svagare drycker, vilket kan ifrågasättas.

Att främja en dryckessort med låg alkoholstyrka genom ökad ekonomisk tillgänglighet, fysisk tillgänglighet och/eller marknadsföring, utan den motsatta åtgärden riktad mot alkoholstarkare drycker, kan leda till att alkoholsvaga drycker läggs ovanpå den övriga alkoholkonsumtionen. De alkoholsvaga dryckerna kan förknippas med en mer hälsosam livsstil och tillfällen och platser som idag har stor acceptans som alkoholfria. Det är exempelvis vid graviditet, i arbetslivet, trafiken, friluftslivet, fitnessmiljöer och miljöer avsedda för barn och unga.³

¹ Wagenaar AC, Salois MJ, Komro KA. Effects of beverage alcohol price and tax levels on drinking: a meta-analysis of 1003 estimates from 112 studies. *Addiction*. 2009;104(2):179-90.
Nelson JP. Meta-analysis of alcohol price and income elasticities - with corrections for publication bias. *Health Econ Rev*. 2013;3(1):17.

² Elder RW, Lawrence B, Ferguson A, Naimi TS, Brewer RD, Chattopadhyay SK, et al. The effectiveness of tax policy interventions for reducing excessive alcohol consumption and related harms. *Am J Prev Med*. 2010;38(2):217-29.
Wagenaar AC, Tobler AL, Komro KA. Effects of alcohol tax and price policies on morbidity and mortality: a systematic review. *Am J Public Health*. 2010;100(11):2270-8.

³ Vasiljevic M, Coulter L, Petticrew M, Marteau TM. Marketing messages accompanying online selling of low/er and regular strength wine and beer products in the UK: a content analysis. *BMC Public Health*. 2018;18(1):147.
Nelson JP, McNall AD. What happens to drinking when alcohol policy changes? A review of five natural experiments for alcohol taxes, prices, and availability. *Eur J Health Econ*. 2017;18(4):417-34.
Heckley G, Jarl J, Gerdtham UG. Frequency and intensity of alcohol consumption: new evidence from Sweden. *Eur J Health Econ*. 2017;18(4):495-517.

Frivilligt nedsatta skattesatser för små, oberoende cidertillverkare

Kommissionens förslag om nedsatta skattesatser för små cidertillverkare bör utredas ytterligare innan beslut.

Cider och andra blanddrycker konsumeras i högre utsträckning av barn och unga vuxna. Flickor dricker dessa drycker i högre utsträckning än pojkar.⁴ Det skiljer sig än mer mellan unga kvinnor och män. Cider och blanddrycker utgör 20 % av den totala konsumtionen bland unga kvinnor. Motsvarande för unga män är ca 7 procent.⁵ Folkhälsomyndigheten anser därför att det behöver utredas vilken effekt nedsatta skatter kommer att få på en jämlik hälsa i samhället. Frågan är också vad ett sådant förslag kan få för effekt på debutåldern hos barn och unga. Av mål 2 i regeringens ANDT-strategi framgår att antalet barn och unga som börjar använda narkotika, dopningsmedel och tobak eller debuterar tidigt med alkohol successivt ska minska.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektör Anders Tegnell. I den slutliga handläggningen har t.f. chefsjuristen Bo Granath, t.f. avdelningschefen Johanna Ahnquist och enhetschefen Marie Risbeck deltagit. Juristen Anne-Lie Magnusson har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Anne-Lie Magnusson

Rehm J, Lachenmeier DW, Llopis EJ, Imtiaz S, Anderson P. Evidence of reducing ethanol content in beverages to reduce harmful use of alcohol. *Lancet Gastroenterol Hepatol.* 2016;1(1):78-83.

Jiang H, Livingston M, Room R, Callinan S. Price elasticity of on- and off-premises demand for alcoholic drinks: A Tobit analysis. *Drug Alcohol Depend.* 2016;163:222-8.

Knai C, Petticrew M, Durand MA, Eastmure E, Mays N. Are the Public Health Responsibility Deal alcohol pledges likely to improve public health? An evidence synthesis. *Addiction.* 2015;110(8):1232-46.

Jones L, Bellis MA. Can promotion of lower alcohol products help reduce alcohol consumption? A rapid literature review. *North West Public Health Observatory: Centre for Public Health Research Directorate* 2012.

Landberg J. Effects of the transition to beverages with lighter alcohol content in Sweden 1950-2001. *Contemp Drug Probl.* 2011;38:541-59.

Room R, Ferris J, Bond J, Greenfield T, Graham K. Differences in trouble per liter of different alcoholic beverages - A global comparison with the GENACIS dataset. *Contemp Drug Probl.* 2011;38:493-516.

Ramstedt M, Boman U. Is spirits really the most harmful alcoholic beverage? Evidence from a recent alcohol survey in Sweden. *Contemp Drug Probl.* 2011;38:579-97.

Gruenewald PJ, Ponicki WR, Holder HD, Romelsjo A. Alcohol prices, beverage quality, and the demand for alcohol: quality substitutions and price elasticities. *Alcohol Clin Exp Res.* 2006;30(1):96-105.

Room R. Effects of alcohol controls: Nordic research traditions. *Drug Alcohol Rev.* 2004;23(1):43-53.

⁴ Siri Thor (red.), Skolelevers drogvanor 2017, CAN rapport 170,

<https://www.can.se/contentassets/ecfd5e3001d842ada7bdcfcc941bb15b/skolelevers-drogvanor-2017.pdf> s. 19.

⁵ Jonas Raninen, Ingen dricker som Svensson – om svenska befolkningens dryckesvanor. 2015. CAN rapport 153. https://www.can.se/contentassets/7d2e459f509f4f3f92f0723e0d687180/ingen-dricker-som-svensson_webb.pdf, sidor 10, 12 och 21.